

עין משפט נר מצוה

ל א מיי פ"ג מהלכות ת"ת הלכה ה ופי' מהלכות משנה הלכה ה סמך עשין כי טושיע י"ד סי' רמו סעיף כ:

עין משפט

תורה אור השלם

1. נאם שמע אמרי אל ידע דעת עליון מןזה שדי יתוך נפל וגלוי ענינם:
2. במדבר כד טז ותאמר והאתון אל בלעם הלא אנכי אתונך אשר רכבת עלי מעורך עד היום הנה וההספן הסבתי לעשות לך כה ויאמר לא:

במדבר כ כ
3. ויאמרו לו עבדיו יבקשו לארצי המלך נערה בתולה ועמדה לפני המלך ותהי לו סכנת והכבה בחדקך ותם לארצי המלך:

מלכים א א ב
4. עמי זכר נא מה יעץ בלך מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור מן השטנים עד הגלגל למען דעת צדקות יי:

מכה ו ה
5. מה אקב לא קבה אל ומה אונים לא זעם יי:

במדבר כג ח
6. אלהים שופט צדיק זל ועם בכל יום:

תהילים ז יב

7. כי רגע באפו חיים ברצונו בערב קלץ כפי לבקרב רנה: תהלים ל ו
8. לך עמי בא בחדקך וסגר דלתך בעדך וחיב כמעט רגע עד יעבר ישיבה כי כ
9. גם ענוש לצדיק לא טוב להכות גדיבים על ישר: משלי יז כ
10. ויקם בלעם בבקר ותחבש את אתרו ויחץ עם שרץ מואב:

במדבר כב כא
11. וישכם אברקם בבקר ותחבש את חמרו ויחץ את שני נעוריו אתו ואת יצחק בנו ויבקע עצי עלה ויקם ויחץ אל המקום אשר אָמר לו האֱלֹהִים:

בראשית כג ב
12. וגם באו עבדיו המלך לבקר את אדנינו המלך וידו לאמר יטב אלהים שם שלמה משמך ויגדל את כסאו מכסאך וישתחו המלך על המושב: מלכים א א מז
13. תבדך מנשים ועל אשת חבר הקניי מנשים באהל תבדך:

שופטים ה כד
14. ויהי כעברם ואלהיה אמר אל אלישע שאל מה אעשה לך כטרם אלקח מעמך ויאמר אלישע יהי נא פי שנים ברוחך אלי:

מלכים ב ב ט
15. ויסמך את ידיו עליו ויצוהו כאשר דבר יי ביד משה: במדבר כז כג
16. וישם יי דבר בפי בלעם ויאמר שוב אֵל בלך ובה תדבר:

במדבר כג ה
17. מה טוב אלהיך יעקב: במשנתיו ישראל: במדבר כד ה
18. כנחלים נטיו כננת עלי נהר באהלים נטע יי כארזים עלי מיט:

במדבר כד ו

19. זל מים מדליך

קה:

כרע נפל מה כריעה דהתם דלית ציה נפילה בעילה היא אף כריעה דהכא דכתיב נופל בעילה היא שצא על צהממו: **דעם צהממו לא הוה ידע**. מאי בעיא ללהדורי כדמפרש דאמרי ליה שרי בלק מאי טעמא לא רכבת אסוסיא: **צריטיצא**. צאחו לרעות עשנים לחיס: אמר להו **נטעינא בענמא**. לישא משאות ולא לרכוב: אמרה ליה **אשר רכבת עלני: אקראי בענמא**. כשאין לי סוס מוזמן: אמרה לו **מעורך: מעשה אישות**. שאתה צועלי: **סוכנת**. מתממת: **מן השטים ועד הגלגל**. משחטאו צטים ועד שנכנסו לארץ וחטאו צגלגל עשיתי עמהם דקות הרצה: **כל אופן הימים**. שהיה בלעם מנפה לקללם. צעהה שהקצ"ה כועס צה **כל הקללות מתקיימות**: ה"ג לא **זעם ה'**. **אופן הימים** לא זעם ה': **אל זועם בכל יום**. קרא הוא: **כמה זעמו רגע**. כדמפיק ליה מקרא כי רגע צאפו חיים צרזנו: **צתלם שעי קמייסא**. של יום זמן קימה שכל שלם שעות זמן קימה לעמוד ממטמו וכועם הקצ"ה צעהה שרואה המלכים שמתמחים לחמה צעהה שמיחין כמריסם צראשם כדלקמן: **כרנלמא**. קירשת"א בלע"ז: **כל שעתא נמי חיורא**. רוב שעות מתלבנת ומכספת שאינה כל שעה צחוק אדמימות: **סורייקי סומקי**. אפי' כשמכספת יס צה שורות שורות אדומות מאד כרגילותם אכל אותה שעה כולה מכספת: **גם ענוש ללדיק לא טוב**. אין נכון ללדיק שיהא מעניש ולא הוה ליה איניש נענש צשצילו: **אהכא**. שאכז ה' הקצ"ה את אצרהם ציטלה שורה של גדולה שחצב הוא בעלמו: **ושנמא**. שגנא בלעם הרשע את ישראל ציטלה שורה של גדולה שחצב הוא בעלמו: **מ"צ קרצנות**. צין פריס לאלים ז' פריס ו' ח' ללים ג' פעמים הרי מ"צ צין פריס ואלים: **אורח ארעא**

כרע נפל שכב וגו'¹ ויודע דעת עליון השתא⁶ דעת בהמתו לא הוה ידע דעת עליון הוה ידע מאי דעת בהמתו דאמרי ליה מאי טעמא לא רכבת ה' סוסיא אמר להו שדאי להו ברטיבא אמרה ליה ²הלא אנכי אתונך למטינא בעלמא אשר רכבת עלי אקראי בעלמא מעורך עד היום הוה ולא עוד אלא שאני עושה [לך] מעשה אישות בלילה כתיב הכא ההסכן הסכנתי וכתיב התם³ ותהי לו סוכנת אלא מאי ויודע דעת עליון שהיה יודע לבוון אותה שעה שהקב"ה כועם בה והיינו דקאמר להו נביא לישראל⁴ עמי זכר נא מה יעין בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור מן השטים ועד הגלגל למען דעת צדקות ה' מאי למען דעת צדקות ה' אמר להן הקב"ה לישראל דעו נא כמה צדקות עשיתי עמכם שלא כעסתי כל אותן הימים בימי בלעם הרשע⁵ שאילמלא כעסתי כל אותן הימים לא נשתתיר משונאיהן של ישראל שריר ופליט היינו דקאמר ליה בלעם לבלק⁵ כמה אקב לא קבה אל⁶ (וגו') אותן היום [הימים] לא זעם ה')⁶ אל זועם בכל יום וכמה זעמו רגע שנאמר⁷ כי רגע באפו חיים ברצונו וגו' איבעית אימא⁸ לך עמי בא בחדריך וסגור דלתך בערך חבי כמעט רגע עד יעבור זעם אימת רתח בתלת שעי קמייתא כי חורא כרבלתא דתרנגולא כל שעתא ושעתא נמי חורא כל שעתא ושעתא אית ביה סוריקי סומקי ההיא שעתא לית ביה סוריקי סומקי ההוא מינא דהוה בשיבבותיה דרבי יהושע בן לוי דהוה קא מצער ליה יומא חד נקט⁹ תרנגולתא ואסר

כרע נפל שכב וגו'¹ ויודע דעת עליון השתא⁶ דעת בהמתו לא הוה ידע דעת עליון הוה ידע מאי דעת בהמתו דאמרי ליה מאי טעמא לא רכבת ה' סוסיא אמר להו שדאי להו ברטיבא אמרה ליה ²הלא אנכי אתונך למטינא בעלמא אשר רכבת עלי אקראי בעלמא מעורך עד היום הוה ולא עוד אלא שאני עושה [לך] מעשה אישות בלילה כתיב הכא ההסכן הסכנתי וכתיב התם³ ותהי לו סוכנת אלא מאי ויודע דעת עליון שהיה יודע לבוון אותה שעה שהקב"ה כועם בה והיינו דקאמר להו נביא לישראל⁴ עמי זכר נא מה יעין בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור מן השטים ועד הגלגל למען דעת צדקות ה' מאי למען דעת צדקות ה' אמר להן הקב"ה לישראל דעו נא כמה צדקות עשיתי עמכם שלא כעסתי כל אותן הימים בימי בלעם הרשע⁵ שאילמלא כעסתי כל אותן הימים לא נשתתיר משונאיהן של ישראל שריר ופליט היינו דקאמר ליה בלעם לבלק⁵ כמה אקב לא קבה אל⁶ (וגו') אותן היום [הימים] לא זעם ה')⁶ אל זועם בכל יום וכמה זעמו רגע שנאמר⁷ כי רגע באפו חיים ברצונו וגו' איבעית אימא⁸ לך עמי בא בחדריך וסגור דלתך בערך חבי כמעט רגע עד יעבור זעם אימת רתח בתלת שעי קמייתא כי חורא כרבלתא דתרנגולא כל שעתא ושעתא נמי חורא כל שעתא ושעתא אית ביה סוריקי סומקי ההיא שעתא לית ביה סוריקי סומקי ההוא מינא דהוה בשיבבותיה דרבי יהושע בן לוי דהוה קא מצער ליה יומא חד נקט⁹ תרנגולתא ואסר

נמימר הכי. וכי דרך ארץ כן שיאמרו ה' ייטצו אלהים שם שלמה משמך והא חלשא דעמיה דאמרי ליה שיהא גדול מאציו: **מעין**. שמך קאמר ליה ומעין כסאך ולא גדול ממש: **נשים צאהל**. שרה רבקה רחל ולאה שרה ורבקה דכתיב [בראשית כד] ויצאה ילחק האהלה שרה אמו וגו' רחל ולאה דכתיב [בראשית לא] וילא מאהל לאה ויצא צאהל רחל: **אורח ארעא**. שאמרה דצורה ליעל [שתהא] צרוכה משרה ורבקה אלא מעין צרכת שרה קאמרה: **ופליגא**. האי דמשנינן שם שלמה משמך מעין פליגא דר' יוסי צר חווי: **צנו**. מניין שאינו מקנא צו: **משלמה**. דקאמרי ליה לדוד ייטצו אלהים שם שלמה משמך: **ותלמידו**. איבעית אימא דקאמר ליה לאלהיו ויהי נא פי שנים צרוך אלי ונתן לו אליהו ולא נתקנא צו: **ויסמור אס ידיו עליו וילכו**. אע"ז דהקצ"ה לא א"ל אלא וסמכת את ידך עליו¹ חדא אזיל איהו וסמך מרתי: **מלאך**. שמסרו הקדוש צרוך הוא למלאך שלא ייחזו לקלל: **ככה**. נתן צפי בלעם שלא היה מניחו לקלל והיינו וישם: **מצרכוסיו אספס למד מה היה בלצו**. דכתיב² ויהפוך ה' אלהיך לך את הקללה לצרכה הוא היה רוצה לקללם צכן שלא יהיו צתי כנסיות ולא נתן רשות ואמר מה טובו אזהליך: **ריחו נודף**. ממצות: **וירם מאגג מלכו**. מתרגמינן ותתקף מאגג שתהא מלכותו עזה: **וכולם**. כל הצרכות של בלעם חזרו לקללה כמו שהיה כוונתו מתחילה: **חוץ מצתי כנסיות וצתי מדרשות**. שלא יספקו מישראל לעולם: **הקללה לצרכה**. אחת מן הקללות הפך לצרכה שלא חזרה לעולם ולא כל הקללות לצרכות שחזרו: **נעמרות**. נהפכות כמו עמר שנהפך המצואה. כלומר נאמנים פלעי אוהב ונהפכות מנאמנות נשיות שונא: מחליף

לעזי רש"י
קרישתי"א ‏ [קרישט"א].
כרבולת.
מוסף רש"י
שדאי להו ברטיבא. השלכניו לרעות צאחו (ע"ז ד: ושם: שדאי ל"ה).
וכוכב. לשון מתממת (שם).
מן השטים ועד הגלגל. עד נואסם אל הגלגל שהפלטי לפנים שזימס (שם).
כי רגע באפו. אלאם דרגע רגעי שעי בתלה שעי קמייתא. צאהל מרגעי תלת שעות ראשונות (ברכות ז: בשעת חזון ע"ז)
(שם).
סוריקי. נוקי"ש לשון לע"ז, כמו מוטין, ולשון ישמעאל קורין לחוט פוקי"ק בלע"ז, אי ממי נעמרות לשון ריטוי וימור, אינקרי"ש בלע"ז, כמו העתרתם עלי דכריס (נחתינ ב:).

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

מסורת הש"ם

א) [בכרכות ז: ע"ש ע"ז ד:];
ב) [נ"ל אסוסיא];
ג) [נ"ל אסוסיא];
ד) [נ"ל ומה שאלמלי ועיין מוספות מנגילה כה:];
ה) [נ"ל ומה אשעוס לא זעם ה' מלמד שכל אותם הימים לא זעם ה' כ"א צרכות ז: וקלת שניו יט בע"ז ד: ע"ש];
ו) [נ"ל תרגומא];
ז) פסחים ז: ערכין טז: סוטה כג: מז: הוריות י: יוסי צת בנו וחי דלאו דוקא יוסי צר הונא קי איתא בבוריות י: ע"ש וע"ע במזר כג: וכתוספות שם ד"ה צת בנו וחי דלאו דוקא ע"ש וע"ע סוטה מז:];
ח) [יעב"ז גרס חיומה];
ט) מענית כ: י' ס"א אברהם את הקצ"ה;
ס) [נ"ל ייטיב];
ז) [נמנדר כז:];
מ) [בכרכים כג:];

עין משפט

לעזי רש"י
קרישתי"א ‏ [קרישט"א].
כרבולת.

עין משפט

מוסף רש"י

שדאי להו ברטיבא. השלכניו לרעות צאחו (ע"ז ד: ושם: שדאי ל"ה).
וכוכב. לשון מתממת (שם).
מן השטים ועד הגלגל. עד נואסם אל הגלגל שהפלטי לפנים שזימס (שם).
כי רגע באפו. אלאם דרגע רגעי שעי בתלה שעי קמייתא. צאהל מרגעי תלת שעות ראשונות (ברכות ז: בשעת חזון ע"ז)
(שם).
סוריקי. נוקי"ש לשון לע"ז, כמו מוטין, ולשון ישמעאל קורין לחוט פוקי"ק בלע"ז, אי ממי נעמרות לשון ריטוי וימור, אינקרי"ש בלע"ז, כמו העתרתם עלי דכריס (נחתינ ב:).

שעתא נמנם אמר שמע מינה לאו אורח ארעא דכתיב¹ גם ענוש לצדיק לא טוב אפילו במיני לא איבעי ליה למימר הכי תנא משמיה דרבי מאיר בשעה שהחמה זורחת והמלכים מניחין כתריהן על ראשיהן ומשתחיים לחמה מיד כועם¹⁰ ויקם בלעם בבקר ויחבוש את אתונו תנא משום רבי שמעון בן אלעזר אהבה מבטלת שורה של גדולה מאברהם דכתיב¹¹ וישכם אברהם בבקר שנאה מבטלת שורה של גדולה מבלעם שנאמר ויקם בלעם בבקר ויחבוש את אתונו¹⁰ אמר רב יהודה אמר רב א"לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוה אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה שבשכר ארבעים ושתיים קרבנות שהקריב בלק זכה ויצאה ממנו רות א"ר¹⁰ יוסי בר הונא רות בתו של עגלון בן בנו של בלק מלך מואב היתה א"ל רבא לרבה בר מרי כתיב¹² ייטב אלהים את שם שלמה משמך ויגדל [את] כסאו מכסאך אורח ארעא למימרא ליה למלכא הכי א"ל מעין קאמרה ליה דאי לא תימא הכי¹³ תבורך מנשים יעל אשת חבר הקיני מנשים באהל תבורך נשים באהל מאן ניניהו שרה רבקה רחל ולאה אורח ארעא למימר הכי אלא מעין קאמר הכא נמי מעין קאמר ופליגא דרב יוסי בר חוני דאמר רב יוסי בר חוני בכל אדם מתקנא חוץ מבנו ותלמידו בנו משלמה ותלמידו איבעית אימא¹⁴ ויהי נא פי שנים ברוחך אלי ואיבעית אימא¹⁵ ויסמוך את ידיו עליו ויצוהו¹⁶ וישם דבר בפי בלעם ר"א אומר מלאך ר' יונתן אמר חכה א"ר יוחנן מברכתו של אותו רשע אתה למד מה היה בלבו ביקש לומר שלא יהו להם בתי כנסיות ובתי מדרשות¹⁷ מה טובו אהליך יעקב לא תשרה שכינה עליהם ומשכנותיך ישראל לא תהא מלכותן נמשכת¹⁸ כנחלים נמיו לא יהא להם זיתים וכרמים כגנות עלי נהר לא יהא ריחן נודף כאהלים נטע ה' לא יהיו להם מלכים בעלי קומה כארוים עלי מים לא יהיה להם מלך בן מלך זיל מים מדליו לא תהא מלכותן שולטת באומות¹⁹ וזרעו במים רבים לא תהא עזה מלכותן וירם מאגג מלכו לא תהא²⁰ אימת מלכותן ותנשא מלכותו אמר רבי אבא בר כהנא כולם חזרו לקללה חוץ מבתי כנסיות ומבתי מדרשות שנאמר²⁰ ויהפוך ה' אלהיך לך את הקללה לכרכה כי אהבך ה' אלהיך קללה ולא קללות²¹ א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן מאי דכתיב²¹ נאמנים פצעי אוהב ונערתות נשיות שונא טובה קללה שקילל אחיה השילוני את ישראל יותר מברכה שברכם בלעם הרשע אחיה השילוני קילל את ישראל בקנה שנאמר²² והכה ה' את ישראל כאשר ינור הקנה במים וגו' מה קנה זה עומד במקום מים וגזיעו מחליף

¹ ויחבש את אדנינו המלך לבקר את אדנינו המלך ויחבש את חמרו ויחץ את שני נעוריו אתו ואת יצחק בנו ויבקע עצי עלה ויקם ויחץ אל המקום אשר אָמר לו האֱלֹהִים: דברים כו 1.

² ויהי כעברם ואלהיה אמר אל אלישע שאל מה אעשה לך כטרם אלקח מעמך ויאמר אלישע יהי נא פי שנים ברוחך אלי: ובהה יי את ישראל כאשר ינור הקנה במים ונתש את ישראל מעל האדמה הטובה הזאת אשר נתן לאבותיהם ורם מעבר לנהר יען אשר עשו את אשריהם מכעיסים את יי: מלכים א יד טו

מסורת הש"ס

א) סוטה יא. (ג) נשם. נעיל קד. ע"ש, א) נפי' אותו מלכות ז"ס נקרא ליוון אספר ערוך ערך אספר א', ד) נ"ל לו, ס) מולין ד', ו) נבעיי' ויבולקוט ובתחומה ליתא לכל זה, ו) בקרא כההבס, ח) נכסודות ה', ט) כסודות ה'; ו) נבילקוט לית', ס) נבעיי' ויבולקוט ליתא, ז) נ"ל מזכ"ס וכו' בילקוט, ח) נשמות א', ט) נבמדבר כד, ס) נלעמו. רש"ש, ט) כס"א נוסף: והקב"ה מכניעם, פ) בקרא כתיב לא, ז) כס"א נוסף: כתיב רומיים, ק) כתיב רומים ליתא כס"א, ר) נבמדבר לא, ט) נ"ל עדין,

הגהות הגר"א

[א] גב' של עמוי ולא יין. נמחק: [ב] שב ונחמה. נמחק:

מוסף רש"י

ברכן בארז. כהר"ס עלי מ"ס (תענית כ.), ארז זה אינו עומד במקום מים וכו"ג דכתיב בקרא כהר"ס עלי מ"ס. הוא לאו בלעם קאמר ליה, דלעגס אחר כהר"ס והמלך השיבו עלי מ"ס, וכן כולו, דלעגס אחר כמח"ס, דומינן מתיבינן, וקאמר ליה המלך נטיו, דאין יבישין לעולם, והיינו דכתיב והיוך ה' אלהיך לך את קוללה לבדכ, על ידי מלך, שהשיבו על ידי מלך (שם). אפילו כל הרוחות שאין קשות (שם). רוח דרומית. היא קשה, כדלמדין (כ"ב סו:) אלמלא בן קן שנעמדיה אין כל צריח יכולה לעמוד כפיה, שנאמר המציאתן יאכר קן ריפח כנפיו לתומן (שם). לא היית עמנו באותה עצה. הלא אתה עמי הית בעת הבה נתחכמה לו ועמה מיישבת בלתיך ומשחן של ישראל (במדבר כד כא). באותה עצה. נתחכמה לו (סוטה יא.). יושבי יעבץ. תלמודי יעבץ, יעבץ אלס גדול כמורה היה, דכתיב (דעה"א ד) ויקרא יעבץ לאלהי ישראל לאמר אס כרך תכרטי כמורה והכריטי את גבולי בתלמודים וגו' ויבא אלהים את אשר שלל (סוטה יא. ע"פ תמורה סו.). ועדיין לא נאסר יין כו'. דמיי"ח דבר דתלמודי שמתא והלל הוא (תולין ד). בדברי שטות. לזוט אל צות מואב (בכורות ה.). ערומות פגעו בהן. ותקראן שמעם גופן היה פוגע בהן (שם). בעלי קריין. ולזון מקרה הוא (שם). שריפו עצמן מדברי תורה. לפיכך כל עליהם עמלן (שם).

מחליף. לאחר שנקצץ: **אינו עומד במקום מ"ס**. והאי דכתיב [במדבר כד כהר"ס עלי מ"ס שכינה איהו אמר כהר"ס כלומר שאין עומדין במקום מ"ס שכינה אמרה עלי מ"ס. וכן כולו] מפרש כאגדה ככה"ג. כנחלים נטיו הוא אמר כנחלים פוסקין לפעמים יאלה צת

קול [אמרה] נטיו. הוא אמר כנגות אמרה צת קול עלי נהר. הוא אמר כהלים יאלה צת קול ואמרה נטע ה': **רוח דרומים**. קשה: לא **עמנו היים צאוסה עלה**. שגזר פרעה כל הכן הילוד היאורהם צתמיה ודאי היית דלנקמן: ומי הושיבך **אלל איסני עולם**. שעמדים צניך ליטב בלשכת הגזית והיינו דכתיב איתן מושבך^ט וכי צין איתני עולם אתה יושב מי הזקיךך לכך: **שמחיה עזמו צסס אל**. עושה עזמו אלוה כמו פרעה וחיס: לשון אחר מי **שמחיה עזמו**. כלומר אי להס לאותן בני אדם שמחיין ומעדין עזמן צעוה"ו ופורקין עול תורה מעל לוארס ומשמנין את עזמן: **משמו אל**. כשמשים הקצ"ה פדיון לעזמו^ס ומשלס גמול ללדיקים לעמיד לצא. כך שמעתי: **אוי לה לאומה שמחלא**. **אוי לה לאומה** שמהיה צלותן הימים שיעלה על דעתה לעכב ישראל^ט: **מי מטיל כסופ צין לציא וכו'**. לעכבן שלל יודקקו זה לזה דמסוכן הוא. כלומר מי הוא שיכול לעכב את ישראל והקצ"ה מכניסם: אי"ס. ספינות גדולות כמו (ישעיה לג) ולי אדיר^ס צל יעצברנו: **ואיס מיד כתיס אמר רב ליציא אספיר**. דכתיס היינו מקוס ששמו כך: **עד אשור מקטול קטילו**.^ז ומאשור ואילך משעצדי להו שעצדי: **ואיס מיד כתיס וענו אשור**. דקטלי להו וענו עבר דמשעצדי להן עד אשור: **כתיס**. רומיס^ס כלומ' אותן אומות שהציא הקצ"ה צליס עמדין להרוג את כל האומות עד אשור ומאשור ואילך מניחין אותן ומשעצדין בהס (ומניחין אותן). ולעמיד קא מיייר: **הן הנה היו לבני ישראל לא גרסינן אלא ה"ג הנני הולך לעמי לכה אייעץ אשר יעשה העס הוה לעמד עמד לעס הוה מצעי ליה**. שהשיא עלה לצלק שנכשלו בה ישראל הן הנה היו לבני ישראל צדכר בלעס^ט: **וטולה קללסו כחצרו**. וכך בלעס לא רלה לתלות שפלות זה בצלק שיהא הוא כריך לבקש ענה

ברור לעצמך וצרצורי של יין עמוני מונח אצלה^ס ועדיין לא נאסר^ס (יין וא) של עמוני ולא) יין של נכרים אמרה לו רצונך שתשתה כוס של יין כיון ששתה בער בו אמר לה השמיעי לי הוציאה יראתה מתוך חיקה אמרה לו עבוד לזה אמר לה הלא יהודי אני אמרה לו ומה איכפת לך כלום מבקשים ממך אלא פיעור [הוא] אינו יודע שעבודתה בכך] ולא עוד אלא שאיני מנחתך עד שתכפור בתורת משה רבך שנא' 'המה באו בעל פער וינוורו לבשת ויהיו שקוצים 'באהבם 'וישב ישראל בשמים 'ר"א 'אומר שמים שמה רבי יהושע אומר שנתעסקו בדברי שטות 'ותקראן לעם לזבחי אלהיהן רבי אלעזר אומר ערומות פגעו בהן רבי יהושע אומר עצמן מדברי תורה שנאמר 'לא הפנו אבות אל בנים מרפיון ידים אמר רבי יוחנן כל מקום שנאמר וישב אינו אלא לשון צער 'שנא' 'וישב ישראל בשמים ויחל העם לזנות אל בנות מואב 'וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען 'ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם '[ב] 'ונאמר 'וישב ישראל בארץ 'גשן 'ויקרבו ימי ישראל למות 'וישב יהודה וישראל לבטח איש תחת גפנו ותחת תאנתו 'ויקם ה' 'שמן לשלמה את הדד האדומי מזרע המלך הוא באדום 'וואת מלכי מדין הרגו על חלליהם וגו' 'את בלעם בן בעור הרגו כחרב בלעם מאי בעי התם א"ר יוחנן שהלך ליטול שכר עשרים וארבעה אלף '[שהפיל מישראל] 'אמר מר זוטרא בר טוביה אמר רב היינו דאמרי אינשי גמלא אזלא למיבעי קרני אודני דהוו ליה גזיזן מיניה 'י8 'ואת בלעם בן בעור הקוסם קוסם נביא הוא א"ר יוחנן בתחלה נביא ולבסוף קוסם אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי מסגני ושילטי הואי אייון לגברי נגרי הרגו

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

קו. תורה אור

האיך יכשלו צה ישראל אלא צישראל תלה השפלות לומר שהן צריכין לעלה שיכשלו צה בני מואב שלא מתקוף ידי מואב על ישראל והיינו דכתיב אשר יעשה העס הזה לעמך. מ"ר. ל"א תולה קללתו כחצרו כלומר שתלה הכתוב קללה במואב ולא רלה לכתוב כלפי ישראל כמו שאמר בלעם הרשע: **קלעים**. אהלים של קלעים כמו שעשין צשוקיס: **צערצות מואב מהר שלג**. שניר: כשהיה אומר לה ישראל כלי פשמן זה צכמה זקנה אומרת לו דמי שזויו וילדה אומרת לו צפחות מכדי שזויו וכן עושין עד צ' או עד ג' פעמים: **צור לעצמך**. כל תכשיטין שאתה רואה: **לצרי**. נודות: **צוער צו**. שהיה משתכר וצוער צו יצר הרע: **השמיעי**. הוי שומעת לתשמיש: **פיעור**. כך היתה עצודמה של פער שממריזים לפניו: ה"ג כלוס מצקשין ממך **אלא פיעור והוא עושה ושוז אומרת לו כפור צתורס משה רבך והוא עושה**: וינורו לצסס. סרו מדרכס והלכו אחר הצסת: **כאהבס**. מתוך תלות אהבסם לזנות היו משוקצים שכופרין בהצ"ה: **ותקראן**. צופן. ותקראן [משמע] לשון מקרה: **מאי רפידים**. איידי דלעיל איפליגו ציה ר"א ור' יהושע צמשמעות דשטים נקיט נמי רפידים דפליגי ציה צכי הא' גוונא: לא הפנו אצוס אל צניס. להיעיז להס: **ממני רפיון ידים**. של תורה ומזות והכי נמי רפידים רפיון ידים הוא כלומר מפני שפרו ידים מן המורה צא עליהם עמלן: **סכר כ"ד אלפים מישראל**. שהרגו בעלות הלך ליטול מצלק ומזקני מדין: **גמלא סכע קרני**. כך בלעס שאל סכר ונהרג: **גזו מעינ**. סתכו ממנו: **בלעס בן צעור הקוסם הרגו כחרב**. הוא קרא ציהושע כתיב: **ולנכוף**. שנתן עיניו לקלל את ישראל ניטלה ממנו נצואה ונעשה קוסס: **ססגני וסעלטא הווא**. אשת סגנים ושרים היתה: **אייון לגכרא** 'גגר 'זינתה למושכי חצל ספינה 'ל"א נגרי חרשים 'הרגו

והושיב בהן זזנות זקינה מבחוץ וילדה מבפנים וימכרו להן כלי פשתן עשה להן קלעים מהר שלג עד בית הישימות והושיב בהן זזנות זקינה מבחוץ וילדה מבפנים ובשעה שישראל אוכלין ושותין ושמהיין ויוצאין למייל בשוק אומרת לו הזקינה אי אתה מבקש כלי פשתן זקינה אומרת לו בשוה וילדה אומרת לו בפחות שתים ושלש פעמים ואח"כ אומרת לו הרי את כבן בית שב ברור לעצמך וצרצורי של יין עמוני מונח אצלה^ס ועדיין לא נאסר^ס (יין וא) של עמוני ולא) יין של נכרים אמרה לו רצונך שתשתה כוס של יין כיון ששתה בער בו אמר לה השמיעי לי הוציאה יראתה מתוך חיקה אמרה לו עבוד לזה אמר לה הלא יהודי אני אמרה לו ומה איכפת לך כלום מבקשים ממך אלא פיעור [הוא] אינו יודע שעבודתה בכך] ולא עוד אלא שאיני מנחתך עד שתכפור בתורת משה רבך שנא' 'המה באו בעל פער וינוורו לבשת ויהיו שקוצים 'באהבם 'וישב ישראל בשמים 'ר"א 'אומר שמים שמה רבי יהושע אומר שנתעסקו בדברי שטות 'ותקראן לעם לזבחי אלהיהן רבי אלעזר אומר ערומות פגעו בהן רבי יהושע אומר עצמן מדברי תורה שנאמר 'לא הפנו אבות אל בנים מרפיון ידים אמר רבי יוחנן כל מקום שנאמר וישב אינו אלא לשון צער 'שנא' 'וישב ישראל בשמים ויחל העם לזנות אל בנות מואב 'וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען 'ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם '[ב] 'ונאמר 'וישב ישראל בארץ 'גשן 'ויקרבו ימי ישראל למות 'וישב יהודה וישראל לבטח איש תחת גפנו ותחת תאנתו 'ויקם ה' 'שמן לשלמה את הדד האדומי מזרע המלך הוא באדום 'וואת מלכי מדין הרגו על חלליהם וגו' 'את בלעם בן בעור הרגו כחרב בלעם מאי בעי התם א"ר יוחנן שהלך ליטול שכר עשרים וארבעה אלף '[שהפיל מישראל] 'אמר מר זוטרא בר טוביה אמר רב היינו דאמרי אינשי גמלא אזלא למיבעי קרני אודני דהוו ליה גזיזן מיניה 'י8 'ואת בלעם בן בעור הקוסם קוסם נביא הוא א"ר יוחנן בתחלה נביא ולבסוף קוסם אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי מסגני ושילטי הואי אייון לגברי נגרי הרגו

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

תורה אור

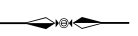
מסורת הש"ס

^(א) [נסוכה גב:], ^(ב) גדיי כפייה, ^(ג) י"ג עליו, ^(ד) ב"מ נט. ע"ש, ^(ה) י"א צאהלות ונגעים, ^(ו) [ע"י ה"טב יומא סו:], ^(ז) [יומא כב:], ^(ח) [ג"ל ויטהלך], ^(ט) ג"ל ואפסר,

הגהות הגר"א

[א] גפ' אז ח'ים נמתק (וע"י רש"י): [ב] שם ויקיתי מפשע רב. נמתק. וי"צ אז ח'ים וכל גרסת ריטו גמ' כ"ה צ"ח:

מוסף רש"י

אבר קטן יש באדם. גוייה גיד, משיביו. בתשמיש, רעב. גופו חסר כח ורעב לעת זקנה, מרעיבו שבע. כח שלט (סוכה גב:). ובצלעי. כשכל אשתי זו, שמתלה טחטאי בה, כמו (בראשית ב) וכן את הלה, קרעו ולא דמו. אם קרעו לא מלאו דם (ב"ח נט.).

אולל לחמי. לומד תורמי: **שהפך משכבו של לילה לשל יום**. שהיה משמש מטתו ביום כדי שיהא שבע מתשמיש ולא יהרסר אחר אשה כל היום: **ונפעלמה ממנו [הלכה]**. שהמשציע אצרו בתשמיש רעב ומרבה תאוה: ה"ג ^(א) **מסהלך על גג המלך** ולא גרסינן והיינו: **חלסא**.

כוורת: **פתיק [ציה] גירא**. ככוורת כלומר שהכה ושברה. ל"א פתחה

שצרה ונפתחה: **מסקדשם מטומאחא**.

אותה שעה פסק טומאתה ולא צא

עליה כשהיא נדה: **פקדם לינא**.

על מעשה לילה פקדתי אם אוכל

לעמוד בנסיון של דבר עזירה:

לרפסני כל סמאל. חשבת לרפני

ולא מלאתני נקי: (ומוסי כל יעצר

פו) **איכו זומא נפל** מי יתן והיה כפי

רסן ^(ט) ואפשר לעכב את דברי שלא

אומר דבר זה [של] כחנני: **הר**

שכס. מלך שלכס: **לפור נדדסו**.

דעל ידי לפור נטרד כדאמר אדמי

ליה כלפור: **למריה**. העבד נלחו

ללדוניו בתוכחתו: **כי אני ללע**

נכון. אותו ללע היה נכון לי:

שאכלנא פנה. שקפך את השעה ליחק

ע"י עזירה: **נאספו עלי נכיס**.

צעלי מומין כמו פרעה נכה (מלכים

ב כג). והיו מלעגים עלי ואני כלל

יודע. ל"א ולא ידעתי לא הייתי יודע

כשמלעגים כלומר פחאוס צא עלי

אותו עון שלא ידעתי (עד) שניתן

פתחון פה לציטני: הכי גרסינן

בשעה שעוסקין במיטוס בים דין

אומרים בנא על אשם איש מיטסו

וכו': י"ח עונות. ל"ח נשוי שלא

לענגן: **בנאחסי אשה**. אפילו

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

קו.

תורה אור

1. בחנני יי נסני צרפה כליותי ולבי:

תהלים כו ב
2. ויהי לעת הערב ויקם דוד מעל משכבו ויתהלך על גג בית המלך וירא אשה רחצת מעל הגג והאשה טובת מראה מאד: שמואל ב יא ב
3. וישלח דוד וידרש לאשה ויאמר הלאו זאת בת שבע בת אליעם אשת אוריה החתי: שמואל ב יא ג

4. בבנת לבי פקדת לילה צרפתי כל חמצי ומתי כל יעבר פו:

תהלים יז ג
5. למנצח לדוד בך חסיתי איך תאמרו לנפשי נגדי תרכם צפור: תהלים יא א
6. לך לבדך חטאתי והרע בעיניך עשיתי למען תצדק בדרך תזכה בשפטרי:

תהלים גא ו

7. כי אני לצלע נכון ומכאובי נגדי תמיד:

תהלים לח יח
8. ובצלעי שמחו ונאספו נאספו עלי נכים ולא ידעתי קרעו ולא דמו:

תהלים לה טו

9. נענתי באנחותי אשחיה בכל לילה משתי בך מעתי ערשי אמסיה: תהלים יז

10. ויהי דוד בא עד הראש אשר ישתחזה שם לאלהים והנה לקראתו חושי הארצי קרעו בכתנו ואדמה על ראשו: שמואל ב טו לב

11. הוא צלקא ראשה די דהב טב חרודי ודדעודי די כסף מעודי וירכתה די חוש:

דניאל ב לב
12. כי ידעה לאיש בן סורר ומורה איננו שמע בקול אביו ובקול אמו ויסרו אותו ולא ישמע אליהם: דברים כא יח

13. שגיאות מי יבין מנסתרות נקני:

תהלים יט יג
14. אלה שמות האנשים אשר שלח משה לתור את הארץ ויקרא משה לדושע בן נון יהושע: במדבר יג טז

15. היתהה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה: משלי ו כז

16. תחטאני באזוב ואטהר תכבסני ומשלג אלבני: תהלים גא ט

17. השיקה לי ששון ישעך ורוח נדידה תסמכני: תהלים נא יד

18. תשובו לי יראיך וידעי עדתקי:

תהלים קיט עט

19. והימים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה בחברון מלך שבע שנים ובירושלם מלך שלשים ושלש שנים:

מלכים א ב יא

בשעת אנחתי אשחה כלל לילה: **מטסי**. תשמיש המטה ענין סחי ומאוס (א"כ א)

קרי ליה: **בדמעתי ערשי אחסא**. שצשעת דמעתי

אני ממאים את מטטי בתשמיש: **יאמרו מלך שכמוסי**. חסיד

שכמותי הרגו צנו ויהו מתרעמין על מדותיו של הקצ"ה ונמלא שם

שמים מתחלל צפרהסיא: **מוטב**

אעצור ע"ו. ואחלל את השם אני

לצדי ולא יחללו [אותו] כל העם:

אמר ליה. חושי הארכי לדוד הקצ"ה

לא עציד דינא צלא דינא שמעמיד

צך להרגך דאת מאי טעמא נסבת

יפת תואר דלמו של אצטלוס מעכה

בת תלמי מלך גשור (שמואל ב ג)

ותפסה דוד במלחמה דלון לומר

צעצירה צאה לו דהא כתיב

(מלכים א טו) רק בדבר אוריה

החתי: **סותר כוסי**. דרכו לפנות

את סחורמו מעט מעט להעמידה

על דמים מועטים: **שגיאות מי**

יבין. מי יכול להשמר משגגות:

אמר לו. הקצ"ה: **שציקא נך**.

מחול נך: **נספרוס**. [מזין] של

זנעה: **זדים**. מיד של פרסהיא:

ה"ג אל ימשלו בי דלא לישטעו בי

בנן. והיינו אל ימשלו לשון משל

שלא דמשו בתטלתי חכמי הדורות

ולו איתם: **שלא יכסב סורחני**.

שמתמוק אותה פרשה מן המקרא

וישתכח הדבר לעולמים: **כל**

הפרשה. שכמוצה כנר שעשית אותו

חטא: **על אחס כמה וכמה**. שלא

מעקור: **סתטאני באזוב**. מכלל

שהיה לריך טהרת אזוב כמזרע:

בחדרון

בחדרון